

KNF

CEDUR
Centrum Edukacji dla
Uczestników Rynku

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

Warszawa, 6 grudnia 2017 roku

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Regulacja klauzul niedozwolonych w prawodawstwie polskim.
- Przestanki uznania klauzuli za niedozwoloną.
- Sankcja w wypadku stwierdzenia abuzywności klauzuli.
- Kontrola wzorców umownych: kontrola abstrakcyjna (poprzedni i nowy model abstrakcyjnej kontroli wzorców umów), kontrola incydentalna.
- Omówienie poszczególnych klauzul abuzywnych w umowach zawieranych z bankami:
- Postanowienia dotyczące sposobu doręczeń,
- Postanowienia dotyczące ograniczenia odpowiedzialności banku,
- Postanowienia dotyczące waloryzacji kwoty kredytu,
- Postanowienia dotyczące zmiany oprocentowania kredytu,
- Postanowienia dotyczące zabezpieczenia kredytu,
- Postanowienia dotyczące zmiany opłat i prowizji oraz zmian regulaminów,
- Postanowienia dotyczące rozwiązania umowy,
- Postanowienia dotyczące ubezpieczenia kredytu,
- **Inne postanowienia.**

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Dyrektywa Rady Europy 93/13 EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. UE.L. 1993.95.29 ze zm.).
- (...) niezbędne jest przyjęcie środków, których celem jest stopniowe ustanawianie rynku wewnętrznego (...); rynek wewnętrzny obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, na którym zapewniony jest swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału; przepisy prawa Państw Członkowskich odnoszące się do warunków zamieszczanych w umowie zawieranej między sprzedawcą towarów lub dostawcą usług z jednej strony a konsumentem z drugiej są bardzo zróżnicowane, co powoduje duże różnice między rynkami krajowymi oferującymi konsumentom towary i usługi i może doprowadzić do zakłóceń konkurencji pomiędzy sprzedawcami i dostawcami, zwłaszcza gdy sprzedają towary i świadczą usługi w innych Państwach Członkowskich; przepisy Państw Członkowskich dotyczące zwłaszcza nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich wykazują znaczne rozbieżności; obowiązkiem Państw Członkowskich jest zapewnienie, aby umowy zawierane z konsumentami nie zawierały nieuczciwych warunków; ogólnie rzecz biorąc, konsumenci nie znają norm prawnych regulujących umowy sprzedaży towarów i usług obowiązujących w innych Państwach Członkowskich;

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- brak świadomości może powstrzymać konsumentów przed dokonywaniem bezpośrednich transakcji nabycia towarów lub usług w innych Państwach Członkowskich; aby ułatwić ustanawianie rynku wewnętrznego i chronić obywatela jako konsumenta nabywającego towary i usługi na podstawie umów, które podlegają prawom innych Państw Członkowskich, istotne jest eliminowanie nieuczciwych warunków z tych umów; w ten sposób sprzedawcy towarów i dostawcy usług uzyskają wsparcie związane z prowadzoną przez nich działalnością sprzedaży towarów i świadczenia usług zarówno w kraju, jak i na obszarze rynku wewnętrznego; zatem stymulowanie konkurencji przyczyni się do wzrostu możliwości wyboru dla obywateli Wspólnoty jako konsumentów (z preambuły dyrektywy).
- Dyrektywa 93/13/EWG opiera się na założeniu, że konsument ma nie tylko słabszą pozycję w stosunku do przedsiębiorcy, ale również dysponuje mniejszą wiedzą. Będąc na słabszej pozycji, konsumenci bardzo często wyrażają zgodę na postanowienia umowne formułowane przez przedsiębiorców, które są dla nich niekorzystne (zob. m.in. uzasadnienie wyroków TSUE z: 10.9.2014 r., C-34/13, Kusionova przeciwko SMART Capital a.s., pkt 48; z 27.2.2014 r., C-470/12, Pohotovost s.r.o. przeciwko Miroslav Vasuta, pkt 49).
- Ustawą z 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny implementowano Dyrektywę Rady Europy 93/13 (art. 18, 19 i 20). Ustawa weszła w życie 1 lipca 2000 r.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Artykuł 18 wprowadził do kodeksu cywilnego regulacje klauzul abuzywnych (art. 385¹, 385², 385³ KC).
- Artykuł 19 wyodrębnił w kodeksie postępowania cywilnego oddzielny rodzaj postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umownego za niedozwolone (regulacja zmieniona w 2016 r.).
- Artykuł 20 dodał w kodeksie wykroczeń art. 138b, który wprowadził sankcję karną w postaci grzywny na wypadek niedostosowania się do zakazu stosowania postanowień uznanych za niedozwolone.
- Ustawą z 5 sierpnia 2015 r. (weszła w życie 17 kwietnia 2016 r.) o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (dalej Zm.OKiKU, Dz. U. z 2015 poz. 1634) zmieniono dotychczasową regulację w zakresie kontroli abstrakcyjnej klauzuli niedozwolonych. Obecnie kontrola postanowień wzorców umów pod kątem ich niedozwolonego charakteru należy do kompetencji Prezesa UOKiK a nie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
- W art. 385¹ KC określono przesłanki oraz skutki uznania klauzuli umownej za niedozwoloną. W art. 385² KC wskazano na sposób, w jaki powinno się dokonywać oceny klauzul umownych. Artykuł 385³ KC zawiera katalog postanowień oraz dyrektywę interpretacyjną, zgodnie z którą w razie wątpliwości postanowienia umowne tam wskazane powinny być uznawane za klauzule niedozwolone.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Przesłanki uznania klauzuli za niedozwoloną.
- Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (art. 385¹ § 1 KC).
- W świetle art. 385¹ § 1 KC za niedozwolone klauzule umowne mogą być uznane takie postanowienia umowy, które:
 - 1) nie są uzgodnione indywidualnie;
 - 2) kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami;
 - 3) rażąco naruszają jego interesy, oraz
 - 4) nie są to postanowieniami, określającymi główne świadczenia stron, w tym wynagrodzenie, chyba że takie postanowienia byłyby sformułowane w sposób niejednoznaczny.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Postanowienia niezgodnione indywidualnie.
- Niezgodnionymi indywidualnie są te postanowienia, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, przy czym, ciężar wykazania indywidualnych uzgodnień spoczywa na tym, kto się na tę okoliczność powołuje (z reguły będzie to przedsiębiorca).
- Dodatkowym ułatwieniem dla konsumenta jest wprowadzone domniemanie, w myśl którego nie są indywidualnie uzgodnione te postanowienia, które zostały przejęte z wzorca zaproponowanego przez kontrahenta. Chodzi tu niewątpliwie o same postanowienia wzorca, ale także i te, które uprzednio zawarte w nim włączone zostały do treści umowy.
- Do wykazania, że kwestionowane postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, nie jest wystarczające wykazanie, iż w tej kwestii między stronami toczyły się negocjacje, jeśli bowiem postanowienie umowy nie uległo zmianom w trakcie negocjacji, to przepis art. 385¹ KC znajdzie zastosowanie. Chyba że to przedsiębiorca wykaże, iż zaakceptowanie klauzuli przez strony było oparte na rzetelnych i wyrównanych negocjacjach.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Postanowieniem indywidualnie uzgodnionym w myśl przepisu art. 385¹ § 1 KC nie jest postanowienie, którego treść konsument mógł negocjować lecz takie postanowienie, które rzeczywiście powstało na skutek indywidualnego uzgodnienia (wyrok SN z 20 maja 2015 r. VI ACa 995/14).
- Dla skutecznego wykazania okoliczności, że klauzula była uzgodniona z konsumentem nie będzie wystarczające opatrzenie klauzuli adnotacją, że konsument wyraża zgodę (wyrok SA w Warszawie z 6 marca 2013 r. VI ACa 1241/12).
- Nie są indywidualnie uzgodnionymi sporządzone z wyprzedzeniem klauzule, jeżeli kontrahent nie miał wpływu na ich treść, nawet wówczas, gdy wzorzec wykorzystano tylko jednokrotnie (wyrok SA w Warszawie z dnia 14 czerwca 2013 r. VI ACa 1649/12)
- Szczególna ochrona zasady swobody kształtowania treści i zawierania umów z konsumentem, wyrażona w art. 385¹ KC, oparta jest na domniemaniu braku indywidualnego uzgodnienia postanowień wzorca (wyrok SN z 13 czerwca 2012 r. II CSK 515/11).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Klauzula dobrych obyczajów, podobnie jak klauzula zasad współżycia społecznego, nakazuje dokonać oceny w świetle norm pozaprawnych, przy czym chodzi o normy moralne i obyczajowe, powszechnie akceptowane albo znajdujące szczególne uznanie w określonej sferze działań, na przykład w obrocie profesjonalnym, w określonej branży, w stosunkach z konsumentem. W stosunkach z konsumentami szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerść, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Im powinny odpowiadać zachowania stron stosunku, także w fazie przedumownej. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację tych wartości, będą uznawane za sprzeczne z dobrymi obyczajami. Tak w szczególności kwalifikowane są wszelkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron stosunku, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami umowy (wyrok SA w Warszawie z 12 lipca 2012 r. VI ACa 287/12).
- Sprzeczne z dobrymi obyczajami są te postanowienia wzorca umownego, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację takich wartości jak szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerść, zaufanie, lojalność, rzetelność (wyrok SA w Warszawie z 17 kwietnia 2013 r. VI ACa 1096/12).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Za sprzeczne z dobrymi obyczajami uznać trzeba działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub braku doświadczenia, a więc działania traktowane powszechnie za nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych reguł, standardów postępowania. Rażąco naruszenie interesów konsumentów polega zaś na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na ich niekorzyść. Oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny (wyrok SA w Warszawie z 27 marca 2015 r. I ACa 1414/14).
- Istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka, który w stosunkach z konsumentami powinien wyrażać się rzetelnym informowaniem ich o uprawnieniach wynikających z umowy, a także nie wykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty przy zawieraniu umowy i jej realizacji. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można więc uznać działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, bądź wywołania błędnego przekonania u konsumenta, przy wykorzystaniu jego niewiedzy lub naiwności (wyrok SA w Warszawie z 9 maja 2013 r. VI ACa 1433/12).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Rażące naruszenie interesów konsumenta należy rozumieć jako nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego oznacza tworzenie przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron stosunku umownego (wyrok SO Kielce z 11 czerwca 2014 r. II Ca 452/14).
- Pojęcie ukształtowania praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego, wyraża się w tworzeniu takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron. Natomiast pojęcie rażącego naruszenia interesów konsumenta powinno być rozumiane jako nieusprawiedliwiona dysproporcja praw i obowiązków na jego niekorzyść (wyrok SN z 27 października 2006 r. I CSK 173/06).
- Do dobrych obyczajów uczciwości kupieckiej należy zaliczyć wymaganie od przedsiębiorcy wysokiego poziomu świadczonych usług oraz stosowania we wzorcach umownych takich zapisów, aby dla zwykłego konsumenta były one jasne, czytelne i proste, a ponadto by postanowienia umowne w zakresie łączącego konsumenta z przedsiębiorcą stosunku prawnego należycie zabezpieczały interesy konsumenta i odwzorowywały przysługujące mu uprawnienia wynikające z przepisów prawa (wyrok SA Warszawa z 13 marca 2014 r. VI ACa 1733/13).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Konsument nie może być w trakcie realizowania umowy zaskakiwany w szczególności nakładaniem na niego obowiązku zwrotu pewnych kwot, których wyliczenie nasuwa wątpliwości. Brak precyzji i dokładności formułowania postanowień umowy jest również przesłanką sprzeczności z dobrymi obyczajami i może stanowić o rażącym naruszeniu praw konsumenta (wyrok SA w Warszawie z 21 maja 2015 r. VI ACa).
- Jako sprzeczne z dobrymi obyczajami kwalifikowane są w szczególności wszelkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron umowy, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami stosunku obligacyjnego. Natomiast o rażącym naruszeniu interesów konsumenta można mówić w przypadku prawnie relewantnego znaczenia tego nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy. I chociaż z reguły rażące naruszenie interesu konsumenta jest naruszeniem dobrych obyczajów, to może się również zdarzyć, że nie będzie podstaw do uznania zachowania sprzecznego z dobrymi obyczajami, za rażąco naruszające interes konsumenta (wyrok SA w Warszawie z 28 października 2013 r. VI ACa 284/13).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Działanie wbrew „dobrym obyczajom” w rozumieniu art. 385¹§ 1 KC w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku (wyrok SA w Warszawie z 16 lipca 2013 r. VI ACa 1683/12).
- Zasady rzetelności, uczciwości obrotu gospodarczego i dobre obyczaje nakazują bankom jako szczególnego rodzaju przedsiębiorcy, by postępowały wobec kontrahentów starannie. Wyrazem tej staranności jest zarówno wnikliwa analiza zdolności kredytowej osoby ubiegającej się o kredyt (art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe), udzielanie konsumentom rzetelnej informacji o ich prawach i obowiązkach (art. 385¹ § 1 KC), jak i udzielanie osobom fizycznym, które mają udzielić poręczenia, przynajmniej podstawowych informacji o wysokości zobowiązania i warunkach spłaty kredytu przez kredytobiorcę (wyrok SA Gdańsk z dnia 15 maja 2013 r. V ACa 217/13).
- Za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy w pierwszej kolejności uznać wprowadzenie klauzul godzących w równowagę kontraktową stron. Rażące naruszenie interesów konsumenta polega zaś na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta (wyrok SA Warszawa z dnia 13 września 2012 r. VI ACa 461/12).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Naruszenie interesów konsumenta, aby było istotne z punktu widzenia przesłanki abuzywności, powinno być rażące czyli doniosłe i znaczące (wyrok SA w Warszawie z 10 maja 2013 r. VI ACa 1431/12).
- Dla uznania klauzuli za niedozwoloną, zgodnie z przepisem art. 385¹ § 1 KC, poza kształtowaniem praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, musi ona rażąco naruszać jego interesy. Nie jest więc wystarczające ustalenie nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy (sprzeczność z dobrymi obyczajami), lecz konieczne jest stwierdzenie prawnie relewantnego znaczenia tej nierównowagi (rażące naruszenie interesów konsumenta) - wyrok SA Warszawa z dnia 20 stycznia 2011 r. VI ACa 519/10.
- Za rażące naruszenie interesów konsumentów należy uznać sytuację, w której w rażący sposób została naruszona równowaga interesów stron poprzez wykorzystanie przez jedną ze stron swojej przewagi przy układaniu wzorca umowy, przy czym „rażące” oznacza znaczne odchylenie przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Sprzeczność z dobrymi obyczajami oznacza zaś wykroczenie przeciw uznanym w społeczeństwie zasadom moralnym lub przyjętej w obrocie uczciwości, a więc próbę obrony praw strony układającej wzorzec na koszt konsumenta, bez dostatecznego brania pod uwagę jego interesów i bez przyznania mu z tego tytułu wyrównania (wyrok SA w Warszawie z 9 listopada 2010 r. VI ACa 382/10).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Postanowienie umowne o treści „Bank zastrzega sobie prawo zmiany niniejszego regulaminu” nie narusza dyspozycji art. 385¹ KC. Brak jest podstaw aby uznać, iż analizowana klauzula kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Zapis ten wyraża jedynie uprawnienie do modyfikacji trwającego stosunku umownego o charakterze ciągłym, co stanowi w istocie powtórzenie uprawnienia wynikającego z dyspozycji art. 384¹ KC (wyrok SA Warszawa z 4 kwietnia 2013 r. VI ACa 1323/12).
- Z reguły rażąco naruszenie interesu konsumenta jest naruszeniem dobrych obyczajów, ale nie zawsze zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami rażąco narusza ten interes (wyrok SN z 13 października 2010 r. I CSK 694/09).
- Naruszenia interesów konsumenta nie może być prowadzone tylko do wymiaru czysto ekonomicznego. Należy tu uwzględnić niewygodę organizacyjną, mitręgę, stratę czasu, nierzetelność traktowania, wprowadzenie w błąd, a także naruszenie prywatności konsumenta itd. (E. Łętowska Ochrona niektórych praw konsumentów. Komentarz Warszawa 2001 s. 105).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, aby ustalić, że doszło do rażącego naruszenia interesów konsumenta, należy zestawić sytuację prawną konsumenta ukształtowaną przy istnieniu kwestionowanego postanowienia z sytuacją prawną w takim stanie faktycznym przy braku takiego postanowienia. W przypadku, w którym w wyniku tego porównania okaże się, że sytuacja konsumenta jest zasadniczo gorsza, niż wynikałaby przy zastosowaniu powszechnie obowiązujących przepisów prawa, można uznać, że interes konsumenta został rażąco naruszony (wyrok SA w Warszawie z 10 września 2015 r. VI ACa 1392/14).
- W świetle art. 385¹§ 1 zd. 2 KC za bezskuteczne nie mogą być uznane te postanowienia, które określają główne świadczenia stron. W przypadku umów nazwanych za główne świadczenia stron uznaje się te świadczenia, które wyznaczone są przez *essentialia negotii* danej umowy nazwanej. W przypadku umów nienazwanych pomocnym kryterium będzie tu kryterium pozwalające na wyróżnienie świadczeń głównych oraz świadczeń pobocznych w umowie (por. M. Bednarek, w: System Prawa Prywatnego t. 5, 2013, s. 757–758).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Pojęcie główne świadczenia stron należy interpretować wąsko, w nawiązaniu do pojęcia elementów umowy przedmiotowo istotnych (*essentialia negotii*). Świadczenia główne to świadczenia, które realizują podstawowy cel zobowiązania. Do elementów tych zaliczyć będzie można wynagrodzenie i cenę oraz świadczenie wzajemne przedsiębiorcy – towar, usługę. Nie są świadczeniami głównymi świadczenia, które mają jedynie wspomóc główny cel zobowiązania. *Essentialia negotii* umowy nie podlegają kontroli, chyba że zostaną sformułowane w sposób niejednoznaczny.
- Obowiązki uiszczenia przez posiadacza rachunku bankowego prowizji i opłat związanych z prowadzeniem rachunku bankowego nie stanowią „głównych świadczeń stron”, o których mowa w art. 385¹ KC (wyrok SN z 6 kwietnia 2004 r. ICK 472/03).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Klauzula waloryzacyjna nie określa bezpośrednio świadczenia głównego, ale wprowadza umowny reżim jego podwyższania. Cel przepisu art. 385¹ KC nie pozwala na ograniczanie ochrony partnera umowy w wyniku szerokiej interpretacji formuły „postanowień określających główne świadczenia stron” (wyrok SA w Warszawie z 12 czerwca 2013 r. VI ACa 1691/12).
- Umowna klauzula waloryzacyjna nie jest objęta wyłączeniem zawartym w art. 385¹ § 1 zdanie drugie KC. Klauzula taka nie określa bowiem bezpośrednio świadczenia głównego, a wprowadza jedynie umowny reżim jego podwyższenia. Cel abstrakcyjnej kontroli postanowień wzorców umownych nie przemawia za szerokim rozumieniem formuły „postanowień określających główne świadczenie stron”. W tej sytuacji należy stwierdzić, że postanowienia bankowego wzorca umownego, zawierającego uprawnienie banku do przeliczania sumy wykorzystanego przez kredytobiorcę kredytu do waluty obcej (klauzula tzw. spreadu walutowego), nie dotyczą głównych świadczeń stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 zdanie drugie KC (wyrok SN z 22 stycznia I CSK 1049/14).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Sankcja w wypadku stwierdzenia abuzywności klauzuli.
- Art. 385¹ § 1 KC niedozwolone postanowienia umowne znajdujące się w umowach zawartych z konsumentem nie wiążą go. Niezwiązanie niedozwoloną klauzulą umowną następuje *ex lege* i *ex tunc*. Niezwiązanie działa automatycznie tj. bez potrzeby podejmowania przez konsumenta dodatkowych czynności.
- Art. 385¹ § 2 KC jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.
- Eliminacja ze stosunku prawnego postanowień uznanych za abuzywne nigdy nie doprowadzi do zniweczenia całego stosunku, nawet gdyby z okoliczności wynikało, że bez postanowień abuzywnych umowa nie byłaby zawarta.
- Ewentualne wyłączenie z umowy postanowień uznanych za niedozwolone (art. 385¹ § 1 KC) nie powoduje nieważności całej umowy, nawet wtedy, gdy bez tych postanowień umowa nie zostałaby zawarta. Wynika to z relacji między art. 58 § 3 KC a art. 385¹ § 2 KC, który jako przepis późniejszy i szczególny w stosunku do art. 58 § 3 KC eliminuje jego zastosowanie, ustanawiając w sytuacji określonej w jego § 1 zasadę zachowania mocy wiążącej umowy w pozostałym zakresie (wyrok SA w Lublinie z 28

maja 2014 r. I ACa 86/14).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Artykuł 385³ KC wprowadził listę przykładowych klauzul, które mogą być uznane za niedozwolone postanowienia umowne (postanowienia podejrzane o abuzywność). Lista ta ma na celu zniwelowanie trudności i ograniczeń dowodowych związanych z wykazaniem przez konsumenta istnienia przesłanek abuzywności („w razie wątpliwości uważa się...”)
- Przepis zawiera wskazówki interpretacyjne nakazujące przyjęcie określonego toku wnioskowania w sytuacji gdy postępowanie dowodowe nie jest wystarczające dla jednoznacznego wykazania spełnienia kryteriów abuzywności. W razie wątpliwości postanowienia takie powinny być uznane za abuzywne.
- Lista ta zawiera: postanowienia, które przyznają przedsiębiorcy prawo jednostronnego kształtowania praw i obowiązków stron, postanowienia wskazujące na niezrównoważony, niesymetryczny, rozkład praw i obowiązków, postanowienia ograniczające odpowiedzialność przedsiębiorcy, postanowienia, które zniekształcają konsensus stron (ograniczające znaczenie rzeczywistej woli konsumenta).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Aby obalić domniemanie, że klauzula umowna zgodna, z którąś z przykładowych klauzul wymienionych w art. 385¹ KC nie jest niedozwolonym postanowieniem umownym należy wykazać, że została ona uzgodniona indywidualnie i że nie kształtuje praw i obowiązków konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając ich interesy mimo swego „niedozwolonego” brzmienia, tzn. nie spełnia przesłanek z art. 385¹ § 1 KC (wyrok SA w Łodzi z 5 marca 2014 r. I ACa 1189/13).
- Postanowienie wzorca umownego, naruszające art. 385³ KC, który typizuje niedozwolone klauzule umowne, jednocześnie narusza art. 385¹ KC, który pojęcie klauzuli niedozwolonej określa (wyrok Sądu Najwyższego z 3 lutego 2006 r. I CK 297/05).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Kontrola wzorców umownych: kontrola abstrakcyjna (poprzedni i nowy model abstrakcyjnej kontroli wzorców umów), kontrola incydentalna.
- Kontrola abstrakcyjna ma na celu ochronę interesu publicznego w postaci zbiorowego interesu konsumentów.
- Kontrola abstrakcyjna jest przewidziana tylko wobec wzorów stosowanych w umowach konsumenckich. Kontrola abstrakcyjna służy eliminowaniu z obrotu szkodliwych postanowień wzorców.
- Jest ona dokonywana w oderwaniu od konkretnej umowy i wynikającego z niej rozkładu praw i obowiązków. Dla kontroli abstrakcyjnej istnienie okoliczności indywidualnych nie ma znaczenia.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Przed wejściem w życie nowelizowanej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, czyli przed 17 kwietnia 2016 r., o niedozwolonym charakterze klauzul umownych decydował Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK). Postanowienia umowne uznane prawomocnym wyrokiem SOKiK za niedozwolone były wpisywane do rejestru klauzul niedozwolonych i od tego momentu ich stosowanie w obrocie z konsumentami było zakazane. Na analogicznych zasadach do 2026 r. do rejestru będą trafiały klauzule tylko w tych sprawach, w których wniesiono pozwy do SOKiK przed 17.04.2016 r. Sprawy o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone przed nowelizacją rozpatrywał Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
- Artykuł 479³⁸ KPC legitymację do wniesienia powództwa o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone przyznawał każdemu kto według oferty pozwanego mógłby zawrzeć umowę, w której zawarte jest postanowienie podejrzane o abuzywność, oraz organom administracji publicznej – powiatowemu (miejskiemu) rzecznikowi

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- konsumentów oraz Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów a ponadto organizacjom działającym w zakresie zbiorowych interesów konsumentów, w tym w przypadkach określonych w § 2 uprawnionym organizacjom z innych państw członkowskich.
- W razie uwzględnienia powództwa sąd w sentencji wyroku przytaczał treść postanowień wzorca umowy uznanych za niedozwolone i zakazywał ich wykorzystywania.
- Odpis prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo Sąd przesyłał Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który prowadzi rejestr postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Rejestr jest jawny.
- Na mocy art. 8 ust. 1 Zm.OKiK 2015 r. Do spraw, w których przed dniem wejścia w życie Zm.OKiKU 2015 r. wytoczono powództwo o uznanie postanowień wzorców umów za niedozwolone, stosuje się przepisy KPC w brzmieniu dotychczasowym, nie dłużej jednak niż przez 10 lat od dnia wejścia w życie.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Artykuł 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (UOKiK) stanowił, iż zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Ustęp 2 stanowił, iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 47945 kodeksu postępowania cywilnego.
- Na mocy art. 9 ZmOKiKU 2015 przepis art. 24 ust. 2 pkt 1 może być stosowany przez 10 lat od dnia wejścia w życie ZmOKiKU 2015, czyli do 17 kwietnia 2026 r. , w odniesieniu do postanowień wzorców umów , które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone.
- Art. 106 ust. 1 UOKiK Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Skutki prawomocności materialnej wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za niedozwolone - uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 20 listopada 2011 r. (III CZP 17/15 OSNC 2016 /4/40).
- Prawomocność materialna wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za niedozwolone wyłącza powództwo o uznanie za niedozwolone postanowienia tej samej treści normatywnej, stosowanego przez przedsiębiorcę pozwanego w sprawie, w której wydano ten wyrok (art. 365 i 366 KPC).
- Prawomocność materialna wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za niedozwolone - także po wpisaniu tego postanowienia do rejestru (art. 479⁴⁵§ 2 KPC) - nie wyłącza powództwa o uznanie za niedozwolone postanowienia tej samej treści normatywnej, stosowanego przez przedsiębiorcę niebędącego pozwanym w sprawie, w której wydano ten wyrok (art. 365 i 366 w związku z art. 479⁴³ KPC).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Obowiązujący od 17 kwietnia 2015 r. model kontroli abstrakcyjnej jest modelem hybrydowym.
- Kontrola postanowień wzorca następuje w postępowaniu administracyjnym, poddanemu następczej kontroli sądowej - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, od wyroku, którego przysługuje apelacja do Sądu Apelacyjnego.
- Prezes UOKiK wszczyna i prowadzi postępowanie administracyjne w sprawie uznania postanowienia wzorca umowy za niedozwolone.
- Przedmiotem tego postępowania jest ustalenie, czy przedsiębiorca naruszył zakaz wyrażony w art. 23a UOKiK - tj. zakaz stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 KC.
- Stroną postępowania jest przedsiębiorca, wobec którego zostało wydane postanowienie o wszczęciu postępowania.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Konsument, rzecznik konsumentów, Rzecznik Finansowy, organizacja konsumencka lub zagraniczna organizacja (wpisana na listę organizacji uprawnionych w państwach Unii Europejskiej do wszczęcia postępowania o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, jeżeli cel jej działania uzasadnia wystąpienie przez nią z takim zawiadomieniem dotyczącym wzorców umów stosowanych w Rzeczypospolitej Polskiej, zagrażających interesom konsumentów w państwie członkowskim, w którym organizacja ta ma swoją siedzibę) mogą zgłosić Prezesowi Urzędu na piśmie zawiadomienie dotyczące podejrzenia naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a.
- Zawiadomienie, zawiera:
 - 1) wskazanie przedsiębiorcy, któremu zarzucane jest stosowanie niedozwolonych postanowień wzorca umowy;
 - 2) opis stanu faktycznego będącego podstawą zawiadomienia;
 - 3) wskazanie postanowienia wzorca umowy naruszającego zakaz, o którym mowa w art. 23a;
 - 4) uprawdopodobnienie naruszenia zakazu określonego w art. 23a;
 - 5) dane identyfikujące zgłaszającego zawiadomienie.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Zgłaszający zawiadomienie dołącza do zgłoszenia wszelkie dokumenty, które mogą stanowić dowód naruszenia przepisów ustawy.
- Prezes Urzędu jest zobowiązany do przekazania zgłaszającemu zawiadomienie informację na piśmie o sposobie rozpatrzenia zawiadomienia wraz z uzasadnieniem.
- Stroną postępowania jest każdy, wobec kogo zostało wszczęte postępowanie w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone.
- Prezes Urzędu wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zawiadamia o tym strony.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Prezes Urzędu może dopuścić do udziału w postępowaniu w charakterze podmiotu zainteresowanego podmiot uprawniony do złożenia zawiadomienia, jeżeli uzna, że udział takiego podmiotu w postępowaniu może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy. Dopuszczenie do udziału w postępowaniu w charakterze podmiotu zainteresowanego (w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie) następuje na wniosek podmiotu uprawnionego do złożenia zawiadomienia. Prezes Urzędu zawiadamia stronę o dopuszczeniu do udziału w postępowaniu podmiotu zainteresowanego. Podmiot zainteresowany ma prawo składania dokumentów i wyjaśnień co do okoliczności sprawy oraz wglądu do akt sprawy.
- Prezes Urzędu informuje podmiot zainteresowany o sposobie załatwienia sprawy. Podmiotowi temu nie przysługuje prawo do wniesienia odwołania od decyzji.
- Postępowanie w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone powinno być zakończone w terminie 4 miesięcy, a w sprawie szczególnie skomplikowanej - nie później niż w terminie 5 miesięcy od dnia jego wszczęcia. Przepisy art. 35-38 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.
- Nie wszczyna się postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania, upłynęły 3 lata.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- UOKiK przeprowadza postępowanie dowodowe i zawiadamia strony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego, po czym Prezes UOKiK może wydać:
- W sytuacji niestwierdzenia naruszenia przez przedsiębiorcę zakazu zawartego w art. 23a UOKiK bądź stwierdzenia bezprzedmiotowości postępowania, np. gdy w toku postępowania zostanie ustalone, że postępowanie zostało wszczęte z przekroczeniem terminu przedawnienia określonego w art. 99f UOKiK, decyzją umarzającą postępowanie administracyjne na podstawie art. 105 § 1 KPA w zw. art. 83 UOKiK (w przepisach ustawy nie została przewidziana możliwość wydania decyzji stwierdzającej, że postanowienie nie ma charakteru niedozwolonego).
- W przypadku stwierdzenia naruszenia przez przedsiębiorcę zakazu, o którym mowa w art. 23a UOKiK na podstawie art. 23b UOKiK decyzją o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania (wraz z ewentualnymi elementami dodatkowymi) bądź decyzją zobowiązującą, wydawaną na podstawie art. 23c UOKiK uznającą postanowienia wzorca umowy za niedozwolone, zakazującą jego wykorzystywania oraz zobowiązującą przedsiębiorcę do podjęcia określonych działań na podstawie art. 23b ust. 1 oraz art. 23c ust. 1-4 UOKiK.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Rozstrzygnięcia zawarte w decyzji o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującej jego wykorzystywania:
- Uznanie postanowienia za niedozwolone z przytoczenie jego treści (obligatoryjnie).
- Zakaz wykorzystywania postanowienia (obligatoryjnie).
- Określenie środków usunięcia naruszenia zakazu (fakultatywne). W ramach środków usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu Prezes UOKiK w szczególności może zobowiązać przedsiębiorcę do: poinformowania konsumentów, będących stronami umów zawartych na podstawie wzorca, o którym mowa w ust. 1, o uznaniu za niedozwolone postanowienia tego wzorca - w sposób określony w decyzji, złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji.
- Nakaz publikacji decyzji (fakultatywne).
- Nałożenie kary pieniężnej (fakultatywne).
- Rygor natychmiastowej wykonalności (fakultatywne).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Decyzja administracyjna wydana na podstawie art. 23b UOKiK może zostać przez przedsiębiorcę zaskarżona przez wniesienie odwołania do SOKiK w terminie 1 miesiąca od dnia doręczenia decyzji - w tym zakresie zastosowanie znajduje ogólna reguła wynikająca z art. 81 ust. 1 UOKiK oraz art. 479²⁸ i następne KPC.
- Decyzja Prezesa UOKiK, od której nie wniesiono w terminie odwołania albo od której odwołanie zostało prawomocnie oddalone, staje się prawomocna. Od dnia uprawomocnienia decyzja podlega wykonaniu i wywołuje skutki prawne.
- Niewykonanie decyzji podlega karom pieniężnym zgodnie z art. 107 UOKiK (przedsiębiorca) i 108 ust. 1 pkt 1 UOKiK (osoby pełniące funkcje kierownicze lub wchodzące w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy).
- Prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Decyzja zobowiązująca jest wydawana w sytuacji gdy przedsiębiorca **przed wydaniem decyzji** o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania **zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia zakazu**, o którym mowa w art. 23a, **lub usunięcia skutków tego naruszenia**.
- Decyzja zobowiązująca jest quasi-ugodą przedsiębiorcy z organem. Jest rozwiązaniem pożądanym z punktu widzenia przedsiębiorcy jak i Prezesa UOKiK.
- Przedsiębiorca wnosząc o wydanie decyzji uznaje, że stosowane przez niego postanowienie jest postanowieniem niedozwolonym i należy zaprzestać jego stosowania, oraz proponuje przyjęcie na siebie zobowiązań w zamian za odstąpienie przez Prezesa UOKiK w wydawanej decyzji od nałożenia kary pieniężnej oraz arbitralnego określenia środków zmierzających do usunięcia skutków naruszenia. Korzyścią dla Prezesa UOKiK jest szybkie uprawomocnienie się decyzji, co oznacza wyeliminowanie klauzuli z obrotu oraz dobrowolne wykonanie zobowiązań przez przedsiębiorcę.
- Prezes Urzędu ma możliwość wydania decyzji zobowiązującej Wydanie decyzji zobowiązującej należy do uznania Prezesa

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Rozstrzygnięcia zawarte w decyzji zobowiązującej:
- Uznanie postanowienia za niedozwolone z przytoczeniem jego treści (obligatoryjnie).
- Zakaz wykorzystywania postanowienia (obligatoryjnie).
- Zobowiązanie przedsiębiorcy do wykonania zobowiązań (rozstrzygnięcie musi przytaczać pełną treść zobowiązania przedsiębiorcy).
- Określenie terminu wykonania zobowiązań (fakultatywnie).
- Nałożenie obowiązku sprawozdawczego (obligatoryjnie).
- Nakazanie publikacji decyzji (fakultatywnie).
- Rygor natychmiastowej wykonalności (fakultatywnie).
- W przypadku wydania decyzji zobowiązującej nie stosuje się zobowiązania przedsiębiorcy do poinformowania konsumentów , będących stronami umów zawartych na podstawie wzorca o uznaniu za niedozwolone postanowienia tego wzorca oraz nie nakłada się na przedsiębiorcę kary pieniężnej , o której stanowi art. 106 ust. 1 pkt 3a UOKiK.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Decyzja zobowiązująca po uprawomocnieniu w zakresie uznania postanowienia wzorca umowy za niedozwolone oraz zakazu jego wykorzystywania wywiera takie same skutki jak decyzja wydana na podstawie art. 23b UOKiK. Dotyczy to skutków w sferze prawa administracyjnego, jak również skutków cywilnoprawnych (art. 23d UOKiK). Z decyzji wynika również obowiązek wykonania zobowiązań określonych w treści decyzji.
- Niewykonywanie decyzji przez przedsiębiorcę wiąże się z ryzykiem zastosowania przez Prezesa UOKiK następujących instrumentów:
 - 1) wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie nałożenia kary pieniężnej na przedsiębiorcę na podstawie art. 107 UOKiK oraz na osobę pełniącą funkcję kierowniczą lub wchodzącą w skład organu zarządzającego na podstawie art. 108 ust. 1 pkt 1 UOKiK.
 - 2) wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie uchylecia decyzji na podstawie przepisów art. 23c ust. 5 UOKiK.
- Decyzja zobowiązująca podlega zaskarżeniu odwołaniem na ogólnych zasadach.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Prezes Urzędu może, z urzędu, uchylić decyzję, o której mowa w ust. 1, w części dotyczącej zobowiązań i nałożyć karę, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 3a, w przypadku gdy:
 - 1) decyzja ta została wydana w oparciu o nieprawdziwe, niekompletne lub wprowadzające w błąd informacje lub dokumenty;
 - 2) przedsiębiorca nie wykonuje zobowiązań lub obowiązków, o których mowa w ust. 1-3.
- Decyzja zobowiązująca może także zostać uchylona - po uprzednim uzyskaniu zgody przedsiębiorcy - gdy nastąpiła zmiana okoliczności mających istotny wpływ na wydanie decyzji.
- W przedmiocie uchylecia decyzji powinno zostać wszczęte i toczyć się odrębne postępowania administracyjne. W razie stwierdzenia przesłanek uchylecia decyzji postępowanie to kończy się wydaniem decyzji **uchylającej decyzję zobowiązującą w części dotyczącej zobowiązań**. Nadal funkcjonuje decyzja w części uznającej postanowienie wzorca umowy za niedozwolone oraz zakazującej jego wykorzystywania.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Uchyleniu podlegają wszystkie elementy decyzji związane ze zobowiązaniem. Będzie to w szczególności rozstrzygnięcie zobowiązujące do wykonania zobowiązań.
- Oprócz uchylenia określonych elementów decyzji zobowiązującej decyzja uchylająca może zawierać również dodatkowe elementy kształtujące na nowo sytuację prawną przedsiębiorcy.
- W razie uchylenia decyzji zobowiązującej bez zgody przedsiębiorcy (art. 23c ust. 5 i 6 UOKiK) Prezes UOKiK może: określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu stosowania niedozwolonych postanowień wzorca umowy na podstawie art. 23b ust. 2 i 3 UOKiK oraz nałożyć karę pieniężną, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 3a UOKiK (art. 23c ust. 5 UOKiK).
- W sytuacji uchylenia decyzji zobowiązującej za zgodą przedsiębiorcy (art. 23c ust. 7 w zw. z ust. 6 UOKiK) Prezes UOKiK może w decyzji uchylającej określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu stosowania niedozwolonych postanowień wzorca umowy na podstawie art. 23b ust. 2 i 3 UOKiK. Nie może nałożyć na przedsiębiorcę kary pieniężnej, ponieważ przepis art. 23c ust. 7 UOKiK takiej możliwości nie przewiduje.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

■ Kontrola incydentalna.

■ Kontrola incydentalna (indywidualna) obejmuje występowanie w stosunku umownym postanowień abuzywnych, niezależnie czy pochodzą one ze wzorca umownego czy też w inny sposób stały się elementem treści stosunku prawnego. Ochrona indywidualna nie służy eliminowaniu z obrotu samych postanowień lecz przeciwdziałaniu skutkom postanowień abuzywnych w konkretnym przypadku zastosowania takiego postanowienia i w stosunku do ściśle określonego konsumenta. Ochrona indywidualna występuje wtedy gdy środki prewencji ogólnej zawiodły, a krzywdzące postanowienie znalazło się w treści łączącej strony umowy. Ochrona indywidualna stanowi ostateczne narzędzie zabezpieczenia konsumenta.

■ Orzeczenie stwierdzające brak związania konsumenta określonym postanowieniem umownym odnosi skutek tylko pomiędzy stronami danego stosunku umownego, a więc pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem, który wystąpił o wydanie orzeczenia. Osoba trzecia, niebędąca stroną stosunku umownego, nie może więc powoływać się na orzeczenie sądu, wskazując na nieważność lub bezskuteczność względem niej klauzuli umownej, do której odnosi się orzeczenie.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Bezprzedmiotowe jest postępowanie mające na celu unieważnienie postanowień umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami, które są nieważne z mocy prawa (wyrok SN z 27 sierpnia 2014 r. III SK 83/13).
- Postanowienie wzorca umowy sprzeczne z bezwzględnie obowiązującym przepisem ustawy, nie może być uznane za niedozwolone postanowienie umowne (wyrok SN z 12 września 2014 r. I CSK 624/13).

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- Omówienie poszczególnych klauzul abuzywnych w umowach zawieranych z bankami.
- Postanowienia dotyczące sposobu doręczeń.
- „W przypadku, gdy posiadacz rachunku zobowiązał się do odbierania korespondencji i wyciągów w Oddziale Banku, korespondencję nie odebraną przez 30 dni uznaje się za doręczoną.”
- „Korespondencję, która jest przesyłana listem zwykłym na adres wskazany przez Posiadacza konta, uważa się za doręczoną po upływie 30 dnia od dnia wysyłki.”
- „Wszelka korespondencja z Bankiem odbywa się na adresy korespondencyjne podane w Umowie i strony uważają ją za skuteczną z chwilą jej doręczenia lub awizowania przez pocztę pod tym adresem.”
- „Korespondencja może zostać uznana za doręczoną w rozumieniu ust. 2 po upływie 14 dni od daty wysłania.”
- „Bank zastrzega, a Kredytobiorca wyraża zgodę, że oświadczenie o wypowiedzeniu niniejszej umowy zostanie wysłane Kredytobiorcy listem poleconym na ostatni wskazany przez niego adres. W przypadku nieodebrania przesyłki za datę doręczenia przyjmuje się datę pierwszego awizowania przesyłki.”
- „Skutki doręczenia wywołuje także doręczenie zastępcze, określone w art. 138 i 139 Kodeksu postępowania cywilnego.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

■ Ograniczenie odpowiedzialności banku

- „Bank nie ponosi odpowiedzialności za odmowę akceptacji Karty przez Akceptanta ani odmowę autoryzacji Transakcji w Bankomacie lub terminalu elektronicznym, z przyczyn niezależnych od Banku.”
- „Bank informuje, że nie ponosi jakiejkolwiek odpowiedzialności za szkody Użytkownika portalu powstałe w związku ze skorzystaniem lub brakiem umiejętności skorzystania przez Użytkownika z informacji tu zamieszczonych. Całkowite ryzyko z tytułu użytkowania portalu i zlinkowanych z nim stron ponosi wyłącznie Użytkownik.”
- „Bank nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne szkody powstałe w wyniku zaistnienia okoliczności niezależnych od Banku.”
- „Bank nie ponosi odpowiedzialności za skutki wynikłe z użycia Identyfikatora oraz haseł do kanałów dostępu przez osoby trzecie.”
- „Posiadacz (...) nie może podważyć autentyczności dyspozycji złożonej przy pomocy prawidłowego identyfikatora oraz hasła.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- „Bank nie odpowiada za skutki wadliwego działania lub niezgodnego z prawem wykorzystania łącz telekomunikacyjnych znajdujących się poza dyspozycją Banku i szkody przez nie wywołane.”
- „Bank nie ponosi odpowiedzialności za (...) awarię bankomatu uniemożliwiającą dokonanie transakcji (...).”
- „Bank nie ponosi odpowiedzialności za (...) odmowę realizacji transakcji w bankomacie lub terminalu elektronicznym POS (...).”
- „Odpowiedzialność odszkodowawcza Banku za opóźnienie realizacji zlecenia płatniczego płatna jest, na pisemny wniosek Posiadacza rachunku, w wysokości odsetek ustawowych naliczonych od kwoty zlecenia płatniczego za każdy dzień opóźnienia.”
- „Bank nie odpowiada za niezrealizowanie dyspozycji w ramach systemu eBankNet z przyczyn niezależnych od Banku, w szczególności....”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- **Postanowienia dotyczące waloryzacji kwoty kredytu.**
- „Raty kapitałowo – odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej Banku obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.”
- „Kredyt jest indeksowany do CHF/USD/EUR, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF/USD/EUR według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w banku w dniu uruchomienia kredytu lub transzy.”
- „W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kwota raty spłaty obliczona jest według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych z dnia spłaty.”
- „W przypadku wypłat walut obcych w placówkach Banku, Bank (...) b) zastrzega sobie prawo do dokonania wypłaty w dostępnych nominałach waluty obcej oraz wypłaty pozostałej kwoty w PLN po dokonaniu przewalutowania, zgodnie z kursem kupna obowiązującym w Banku w momencie dokonywania wypłaty.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- „Kredytobiorca zobowiązuje się dokonywać spłaty kredytu, w wysokościach i terminach podanych w Załączniku nr 1 do Umowy - kalendarzu spłat na rachunek Banku nr: (...) (decyduje data wpływu na rachunek Banku), które będą zaliczane w następującej kolejności: należne opłaty i prowizje, odsetki umowne, kapitał kredytu i odsetki karne. Kwoty wskazane w kalendarzu spłat podane są w walucie kredytu. Spłaty dokonywane będą przez Kredytobiorcę w złotych, po uprzednim przeliczeniu spłaty wg kursu (...) Banku S.A. (kursu Banku). Kurs Banku jest to średni kurs złotego w stosunku do waluty kredytu opublikowany w danym dniu w prasie przez NBP, powiększony o zmienną marżę kursową Banku, która w dniu udzielenia kredytu wynosi 0,06. Marża kursowa może ulegać zmianom i jest uzależniona od rozpiętości kursów kupna i sprzedaży waluty kredytu na rynku walutowym.”
- „Do określenia własnego kursu kupna i sprzedaży waluty w Tabeli Bank stosuje odchylenie od średniego kursu danej waluty, określonej przez Narodowy Bank Polski. Różnica pomiędzy kursem kupna waluty a kursem sprzedaży waluty wynosi maksymalnie 10% od wartości obu kursów waluty. Różnica ta stanowi spread walutowy.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- **Postanowienie dotyczące zmiany oprocentowania kredytu.**
- „(...) oprocentowanie w trakcie trwania umowy może ulec zmianie.”
- „W przypadku zalegania z co najmniej trzema ratami w którejkolwiek pożyczce zmianie ulega oprocentowanie wszystkich pożyczek, a harmonogram spłat ulega ponownemu przeliczeniu. Raty te będą obliczane w oparciu o odsetki maksymalne opisane w ustawie kodeks cywilny art. 359 § 21 .”
- „Stopa procentowa Kredytu może ulegać zmianom w okresie trwania umowy w przypadku zmiany , co najmniej jednego z następujących parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego:
 - a) Oprocentowania lokat międzybankowych (WIBID/WIBOR),
 - b) Rentowność bonów skarbowych , obligacji Skarbu Państwa,
 - c) Zmiany stóp procentowych NBPoraz w zakresie wynikającym ze zmiany tych parametrów”.

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- „Zmiana wysokości oprocentowania może następować także w przypadku zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju (lub krajów zrzeszonych w UE), którego waluta jest podstawą indeksacji.”
- "Stopa procentowa Kredytu może ulegać zmianom w okresie trwania Umowy w przypadku zmiany, co najmniej jednego z następujących parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego: a) oprocentowania lokat międzybankowych (stawek WIBID/WIBOR) b) rentowności bonów skarbowych, obligacji Skarbu Państwa, c) zmiany stóp procentowych NBP oraz w zakresie wynikającym ze zmiany tych parametrów"
- „Zmiana stóp procentowych może nastąpić w przypadku ekonomicznie uzasadnionej potrzeby ich dostosowania do aktualnych warunków rynkowych, a w szczególności w razie zmiany:
 - 1) stopy oprocentowania kredytu refinansowego, dyskontowego lub lombardowego Narodowego Banku Polskiego,
 - 2) stóp procentowych ustalanych przez Kasę Krajową,
 - 3) stóp procentowych ustalanych przez banki,
 - 4) cen towarów i usług konsumpcyjnych,
 - 5) rentowności obligacji i innych papierów wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa lub NBP.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

■ Postanowienia dotyczące zabezpieczenia kredytu.

- „Kredytobiorca udziela Bankowi upoważnienia do badania zdolności kredytowej Kredytobiorcy przez cały okres obowiązywania umowy kredytowej oraz do zasięgnięcia informacji dotyczących Kredytobiorcy u pracodawcy Kredytobiorcy. W tym zakresie Kredytobiorca wyraża zgodę na ujawnienie Bankowi przez każdorazowego pracodawcę Kredytobiorcy danych, w tym danych osobowych związanych z faktem zatrudnienia u tegoż pracodawcy.”
- „W przypadku, gdy w okresie obowiązywania niniejszej Umowy nastąpiło zmniejszenie wartości ustanowionych prawnych zabezpieczeń kredytu Bank może żądać dodatkowego prawnego zabezpieczenia kredytu oraz przedłożenia dokumentów niezbędnych do dokonania oceny ryzyka kredytowego. Kredytobiorca zobowiązany jest - na żądanie Banku - do przedstawienia dodatkowego prawnego zabezpieczenia kredytu, akceptowanego przez Bank, w terminie przez Bank wskazanym.”
- „[...] dostarczania na żądanie mBanku, lecz nie częściej niż raz na 36 miesięcy aktualnej wyceny nieruchomości/ograniczonego prawa rzeczowego, o której/ym mowa w § 2, określającej wartość rynkową nieruchomości/ograniczonego prawa rzeczowego, dokonanej zgodnie z wymogami mBanku przez rzeczoznawcę zaakceptowanego przez Bank lub do pokrycia kosztów sporządzania takiej wyceny zleconej przez Bank.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- **Postanowienia dotyczące zmiany opłat i prowizji oraz zmian regulaminów.**
- „Zmiany wysokości opłat i prowizji uzależnione są w szczególności od zmiany warunków cenowych na rynku międzybankowym, polityki finansowej Banku oraz poziomu ponoszonych przez mBank kosztów obsługi operacji, w tym od mających wpływ na ten poziom parametrów rynkowych takich jak: stopa inflacji, kursy walutowe, referencyjne stawki oprocentowania ustalane przez NBP.”
- „Zmiana wysokości opłat lub zasad ich stosowania i naliczania, wprowadzenie opłat za czynności dotychczas nie ujęte w Tabeli jest możliwe z ważnych przyczyn, za którą uznaje się: 1) zmianę miesięcznego wskaźnika cen i usług konsumpcyjnych (pot. Inflacji) publikowanego przez GUS o wartość nie mniejszą niż 0,2 punktu procentowego; 2) zmianę w ofercie Banku dotyczącą stosunku prawnego wiążącego Bank z Kredytobiorcą polegającą na udostępnieniu nowych produktów i usług, zmianie zakresu przedmiotowych usług lub produktów albo na rezygnacji z prowadzenia niektórych usług lub produktów; 3) zmianę o więcej niż 10% dotychczasowych cen usług świadczonych przez podmioty zewnętrzne, które to usługi są niezbędne do wykonywania czynności przez Bank.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- „W okresie obowiązywania Umowy Bank zastrzega sobie prawo dokonywania zmiany stawek opłat i prowizji. Zmiana stawek może nastąpić w przypadku wystąpienia przynajmniej jednej z niżej wymienionych okoliczności: 1) zmiany powszechnie obowiązujących przepisów prawa, w zakresie, w jakim zmiany te wpływają na wysokość płać i prowizji, 2) zmiany zakresu lub formy wykonania danej czynności, o ile konsekwencją jest zmiana kosztów ponoszonych przez Bank przy wykonywaniu poszczególnych czynności bankowych i faktycznych, 3) zmiany stawek opłat i prowizji za czynności bankowe i faktyczne stosowanych przez banki konkurencyjne, przy czym nie mogą one stanowić jedynej podstawy do podwyższenia wysokości opłat i prowizji, 4) zmian cen towarów i usług, z których Bank korzysta przy wykonywaniu poszczególnych czynności bankowych i faktycznych, a także zmian cen towarów i usług wpływających na poziom kosztów stałych Banku, 5) zmian kursów walut NBP, o ile ich konsekwencją jest zmiana kosztów ponoszonych przez Bank przy wykonywaniu poszczególnych czynności bankowych i faktycznych.”
- „Bank będzie informował posiadacza rachunku o zmianach w cenniku usług. Stawki prowizji i opłat podawane są do wiadomości w oddziałach Banku lub za pośrednictwem usługi telefonicznej.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- „Całkowity koszt kredytu może ulec zmianie w przypadku zmian wysokości prowizji i opłat bankowych, pobieranych przez bank, za czynności bankowe związane z obsługą kredytu.”
- „Zmiany postanowień niniejszej umowy wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności i będą wprowadzane aneksem za zgodą stron niniejszej Umowy za wyjątkiem zmian dotyczących Regulaminu, Tabeli opłat i prowizji i Tabeli oprocentowania oraz pakietu Konta.”
- „Opłata za spóźnioną spłatę minimalnej kwoty – 45 zł.”
- „Wyплаты gotówkowe z konta osobistego – 2 zł”
- „Bank może jednostronnie dokonać zmiany Regulaminu z ważnych przyczyn, do których w szczególności należą (...) (§12 ust.1 regulaminu wydawania kart debetowych i przedpłaconych dla Klientów indywidualnych Banku.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- „Bank zastrzega sobie prawo do dokonania zmiany niniejszego Regulaminu, przy zaistnieniu przynajmniej jednej z wymienionych niżej przyczyn: 1) zmiany powszechnie obowiązujących przepisów prawa mających wpływ na treść niniejszego Regulaminu, 2) zmiany oferty Banku, w tym rezygnacji z oferowania usług, których dotyczy niniejszy Regulamin, 3) dostosowania do najlepszych krajowych i międzynarodowych praktyk na rynku bankowym, 4) przekształceń organizacyjnych w Banku”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

■ Postanowienia dotyczące rozwiązania umowy.

■ „W przypadku niedotrzymania warunków, o których mowa w ust. 1 pkt 1 [Kredytobiorca w całym okresie kredytowania ma dotrzymywać warunki uprawniające go - jako Posiadacza rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego nr..., prowadzonego przez Bank Polski S.A. do korzystania z obsługi w ramach programu bankowości osobistej AURUM/prywatnej PLATINIUM, określonych w umowie o prowadzenie tego rachunku], przez okres 6-ciu miesięcy, PKO BP SA dostosuje wysokość marży/oprocentowania do obowiązującej w PKO BP SA oferty standardowej.”

■ „Bank może wypowiedzieć Umowę również w przypadku: [...] 2) zagrożenia terminowej spłaty Kredytu z powodu złego stanu majątkowego Kredytobiorcy, 3) znacznego obniżenia realnej wartości złożonego zabezpieczenia o ile Kredytoborca nie ustanowi dodatkowego zabezpieczenia Kredytu, 4) ustanawiania na nieruchomości/ograniczonym prawie rzeczowym, o której/ym mowa w § 2 jakiegokolwiek ograniczonego prawa rzeczowego ani innych obciążeń na rzecz osób trzecich; jeżeli pogarsza to stan zabezpieczeń Kredytu, 5) zbycia przez Kredytobiorcę nieruchomości/ograniczonego prawa rzeczowego, o której/ym mowa w § 2; jeżeli pogarsza to stan zabezpieczeń Kredytu, 6) wypowiedzenia Umowy rachunku oszczędnościoworozliczeniowego eKonto, 7) naruszenia przez Kredytobiorcę innych warunków i obowiązków określonych w Umowie.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- "Umowa może zostać wypowiedziana w formie pisemnej w każdym czasie, przez którąkolwiek ze Stron, z tym że: 1) Posiadacz/e rachunku może/mogą wypowiedzieć Umowę w każdym czasie bez dodatkowych opłat i podania przyczyn, przesyłając do Banku pisemne wypowiedzenie oraz spłacając wykorzystany Limit wraz z należnymi odsetkami, opłatami i prowizjami."
- "Bankowi przysługuje prawo do wypowiedzenia Umowy (...) w przypadkach określonych w bezwzględnie obowiązujących przepisach prawa, w szczególności w razie a) (...); b) naruszenia przez Klienta istotnych postanowień umowy (...)"
- "Bank może wypowiedzieć umowę z ważnych przyczyn, w szczególności
- „Bank może wypowiedzieć umowę kredytu w całości lub w części, w szczególności z powodu:
 - 1) niespłacenia w terminie należności, o których mowa w § 13 ust. 1,
 - 2) zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu złej sytuacji finansowo majątkowej Kredytobiorcy,
 - 3) znacznego obniżenia się realnej wartości złożonego zabezpieczenia lub utraty tego zabezpieczenia,
 - 4) niedotrzymania innych warunków umowy kredytu.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- „Rozwiązanie umowy rachunku bankowego za uprzednim 30 dniowym okresem wypowiedzenia, może być dokonane przez (...) Bank z ważnych przyczyn, a w szczególności (...)„
- "W przypadku niestosowania się przez Posiadacza rachunku do (...) innych regulaminów bankowych(...), Bank ma prawo do
1. zablokowania dostępu do rachunku (...) lokata 2. wypowiedzenia umowy (...)„
- „Bank może wypowiedzieć umowę kredytu w całości lub w części, w szczególności z powodu:
 - 1) niespłacenia w terminie należności, o których mowa w § 13 ust. 1,
 - 2) zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu złej sytuacji finansowo majątkowej Kredytobiorcy,
 - 3) znacznego obniżenia się realnej wartości złożonego zabezpieczenia lub utraty tego zabezpieczenia,
 - 4) niedotrzymania innych warunków umowy kredytu.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- **Postanowienia dotyczące ubezpieczenia kredytu.**
- W przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki, w braku odmiennego oświadczenia Pożyczkobiorcy złożonego po dokonaniu wcześniejszej spłaty pożyczki w całości, ochrona ubezpieczeniowa wynikająca z przystąpienia do ubezpieczenia grupowego będzie kontynuowana.”
- „Kredytobiorca zobowiązuje się do ustanowienia następujących zabezpieczeń kredytu: zabezpieczenia docelowe - Przystąpienie do Generalnej Umowy Ubezpieczenia niskiego wkładu kredytów mieszkaniowych w TU Europa S.A.. Okres ubezpieczenia wynosi 36/60 miesięcy. Składka ubezpieczeniowa w kwocie (kwota) płaćna jest z góry za cały okres ubezpieczenia i nie podlega zwrotowi.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

- „Jeżeli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenie podlega automatycznej kontynuacji, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 108 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata Kredytu. Kredytobiorca upoważnia mBank do pobrania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 3,50% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym Kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie, tj. [...] oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia z rachunku wskazanego w par. 6 bez odrębnej dyspozycji.”
- „Ostatni miesiąc ochrony ubezpieczeniowej, za który pobierana jest opłata z tytułu ubezpieczenia przypada w miesiącu, w którym do Banku wpłynie dostarczony przez Kredytobiorcę odpis z księgi wieczystej nieruchomości, o której mowa w § 2 ust 5, z prawomocnym wpisem hipoteki/hipotek na rzecz Banku.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

■ Inne postanowienia.

- „Bank może w trakcie obowiązywania Umowy: 1) zwiększyć wysokość przyznanego Limitu, o ile zdolność kredytowa Posiadacza/y rachunku będzie pozwalała na spłatę zwiększonej wysokości Limitu, a Posiadacz/e rachunku rzetelnie wywiązywać się będzie/ będą ze wszystkich postanowień Umowy. Limit ten zostanie podwyższony od dnia wskazanego w piśmie przesłanym przez Bank, jeżeli w terminie 14 dni od daty otrzymania przez Posiadacza/y rachunku pisemnej propozycji podwyższenia Limitu, Posiadacz/e rachunku nie poinformują Banku o odmowie przyjęcia tej propozycji.”
- „Wszelkie spory wynikłe pomiędzy posiadaczem rachunku a Bankiem rozstrzygają sądy powszechne właściwe dla siedziby Banku.”
- „Wszystkie roszczenia (zarówno pieniężne, jak i niepieniężne) oraz spory wynikające z lub pozostające w związku z Umową Ramową mogą być dochodzone przed sądami powszechnymi, według właściwości ogólnej.”
- „W sprawach nie uregulowanych niniejszym Regulaminem, umową rachunku oraz Regulaminem ogólnym otwierania i prowadzenia rachunków Bankowych w Banku dla osób fizycznych stosuje się powszechnie obowiązujące przepisy prawa polskiego oraz VISA International.”

Niedozwolone klauzule umowne w umowach z bankami, w szczególności w umowach kredytów hipotecznych

Dziękuję za uwagę.

Departament Prawny UKNF

tel. +48 22 262 55 61 fax +48 22 262 50 31 dpp@knf.gov.pl

Pl. Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa

www.knf.gov.pl